1940 ий
29
ДЕКАБРЬ
№ 113 (726)
Акше 5 ыр.

11-ше ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

Рвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден Йошкар-Ола Горком орган

Военно-физкультурный паша да комсомолын задачыже

Шукерте огыл ВЛКСМ Маробкомын кокымшо пленумжо комсомольский активым военный да физический ямдылымаш нерген ВЛКСМ ЦК-ын решенийжым шуктен толмо нерген вопросым обсуждатлаш да ончыкыжым республикысе комсомолец-шамыч ден несоюзный молодежь коклаште оборонно - физкультурный пашам виянгдашлан конкретный решенийым приниматлыш.

Республикыштына пытартыш жапыште посна первичный комсомольский да осоавиахимовский организаций-шамыч комсомолец-шамыч ден несоюзный молодежь коклаште оборонно-физкультурный пашам кумдан шарышаш верч, тиде пашан качествыжым йӧлталшаш верч серьезно пижыныт. Еласовский район „Волгарь" колхоз пеленсе комсомольский организацийын инициативыже дене осоавиахимовский стрелковый команда-шамычым организоватлыме. Команда-шамычым финский белогвардейшина ваштареш кучедалмаште участвоватлыше Алдушкин йолташ руководитла. Нине команда-шамыч занятийым эреак расписаний почеш эртарат.

Ронгинский район „Марий Коммун" колхоз пеленсе осоавиахимовский да комсомольский организаций тений колхозный молодежь кокла гыч ПВХО значкистым 16 еҥым, 1 ступень ГТО значкистым 10 еҥым ямдыленыт, 1 ступень Ворошиловский стрелок - шамычым ямдылыме группа занятийым план почеш ыштен шога.

Комсомольский лыжный кроссым эртараш ямдылалтмаш комсомолец-шамыч да несоюзный молодежь коклаште лыжный спортым йӧратымашым кугун тарватыш. Кызыт республика мучко полный огыл данный почеш 1177 командым организоватлыме, тушто 5.885 комсомолец участвоватла.

Республикыштына оборонно-физкультурный пашам образцово организоватлашлан, комсомольский лыжный кроссым отлично эртарашлан чыла условий уло. Но нине задача-шамычым успешно шукташ эн ончычак комсомольский, осоавиахимовский да физкультурный организаций-шамыч деч, нунын руководительышт деч большевистский руководство требоватлалтеш. Обкомольн кокымшо пленумжо шке решенийыштыже оборонно-физкультурный пашам мошттен организоватлашлан конкретный мероприятий-шамычым ончыктен. Нине мероприятий-шамычым практический илышыш пурташ эн ончычак комсомольский актив деч личный примерым ончыктымаш требоватлалтеш. Сандене комсомольский активист - шамычлан военный пашам тунеммаште, физкультура ден спортым кумдан шарымаште, комсомольский лыжный кроссым эртараш ямдылалтмаште личный примерым ончыктыман.

Посна райкомол-шамыч комсомольский лыжный кросслан ямдылалтмашым самотекыш кудалтеныт. Косолаповский райкомол секретарь Мачехина йолташ, Килемарский райкомол секретарын заместительже Филимонова йолташ комсомольский лыжный кроссым эртарыме нерген положенийымат огыт шинче, лыжный команда-шамычым организоватлымашым огыт руководитле. Ончыкыжым тыгай положенийым нимо семынат чыташ ок лий. Райкомол да первичный комсомольский организаций-шамычын секретарьыштлан комсомольский лыжный кроссым эртараш ямдылалтмашым лично руководитлашышт кӱлеш.

Комсомольский организаций-шамыч обкомол пленумын оборонно-физкультурный пашам виянгдыме нерген решенийжым кажне комсомолецын, несоюзный молодежын сознанийышкыже шуктышаш да нуным военный пашам тунеммашке, физкультура дене занниматлымашке кумдан мобилизоватлышаш, комсомольский лыжный кроссым эртараш кече еда занниматлымашым эреак руководитлышаш улыт.

Марийский АССР-ысе чыла пашазе, ӱдрамаш-пашазе, инженерно-технический пашаеҥ, служащий-шамыч дек, чыла колхозник да совхозласе пашазе-шамыч дек

Марийский целлюлозно-бумажный комбинат коллективын обращенийже гыч

Всесоюзный Коммунистический (большевик-шамыч) партийын Центральный Комитетше 1941 ий 15 февральыште ВКП(б)-н XVIII Всесоюзный конференцийжым созыватлыме нерген пунчалым луктын. Конференций промышленность ден транспорт областьысе парторганизаций-шамычын пашашт нерген вопросым обсудитла да мемнан элын ончыко, коммунизмын тичмаш торжествошкыжо сеҥымаш дене умбакыже кайышаш корно-шамычым палемда.

Партконференций почылтмым у производственный сеҥымаш-шамыч дене вашлийшашлан социалистический соревнованийын у, куатле толкынжым шараш — чыла шемерын, кажне предприятий ден колхозын задачышт.

Правительствын 1940 ий 26 июньысо да 10 июльысо исторический Указше-шамычым шуктышаш верч кучедалмаште мемнан предприятийнат коллективше ятыр сеҥымашым шуын. Тений октябрьыште комбинат шкенжын шенгелан кодмашыжым пытарен да товарный продукцийым лукмаште тылзаш программым эртарен темен. Социалистический соревнованийыште лу дене чапле стахановец ден ударник-шамыч кушкыныт. Комбинатын эн сай еҥже-шамыч Чебышев, Белоусов, Пермяков да молат Наркомбумпромын социалистический соревнований отличникше лӱмым налыныт да наркомовский значок-шамыч дене наградитлалтыныт.

Туге гынат, нине успех-шамыч мыланна тыпланаш правам огыт пу. Мемнан пашаште эше шуко ситыдымаш уло. Комбинатыште волокном мушкын колтымаш планлыме 8 процент олмеш посна кечылаште 12 процент марте шуэш. Первосортный продукцийым лукмаш эн важный заданий ок шуктал.

XVIII Всесоюзный партконференций лӱмеш социалистический соревнованийыш ушнен, ме продукцийым лукмаште да ассортимент шотышто IV-ше квартал программым 108 процентлан темаш, 1941 ий 1 кварталыште волокном мушкын колтымашым план дене тангастарымаште 1 процентлан волташ, каустикым кучылтмашым 40 процентлан да сульфатым кучылтмашым 15 процентлан волташ обязатлалтына. Технологический процессым строго шуктен шоген, ме их мего-каллорийлан натуральный топливым удельный кучылтмашым планлыме 0,90 кубометр олмеш 0,88 кубометр марте, электро-энергий кучылтмашым 5 процентлан волташ, под гыч крафтцеллюлозым планлыме 6,2 тонн олмеш 6,3 тонным да технический кагазын первый сортшо-шамычым 5,6 тонн олмеш 5,7 тонным налмашке шуаш обязатлалтына.

Конференций почылтмо кечылан ме тунемшаш пашазе-шамычым технический тунеммаш дене 80 процент деч шагал огыл охватитлена, пашазе ден инженерно-технический пашаеҥ-шамычын пуымо чыла рационализаторский предложенийыштым тиде кечылан тичмашын илышыш пуртена да 1941 ийсе стахановский технический план фондыш шӱдӧ дене у предложенийшамычым пуэна.

Правительствын 26 июньысо да 10 июльысо Указше - шамычым тичмашын шуктен шоген, ме продукцийын качествыжым саемдышаш верч, первый сорт кагаз лукмашым шукемдышаш верч эше утларак виян кучедалаш тӱҥалына. Социалистический строительствылан эҥгекым ыштен шогышо прогульщик, летун-шамычым да производствын моло дезорганизаторжо-шамычым решительно каратлаш тӱҥалына.

Пашазе, ӱдрамаш-пашазе, инженер, техник, служащий йолташ-шамыч, колхозник ден совхозласе пашазе йолташ-шамыч! Ме тендам XVIII Всесоюзный партийный конференций лӱмеш социалистический соревнованийыш ушнаш ӱжына. Конференций почылтмо кечым у производственный сеҥымаш-шамыч дене, славный стахановский паша дене палемдена, родинылан шӱдӧ тонн дене кагазым, тӱжем кубометр дене чодрам план деч утым пуэна, кумдан кучылтмо сатум ыштен лукмашым кугемдена.

Шошо агалан большевистски ямдылалтын, шушаш ийыште колхозный ден совхозный пасулаште кӱкшӧ урожайым обеспечитлена.

Чодра пашам ыштыше йолташ-шамыч! Бумажный промышленностьын успешный пашаже, республикысе строительствын успешно каен шогымыжо тендан кӱкшӧ качестван чодрам жапыште да тичмашын ямдылымыда гыч грузитлен колтымыда деч зависитла. Стахановский движенийын у формыжо-шамычым умбакыже шарымаш дене, трудовой дисциплиным умбакыже пенгыдемдымаш дене чодра паша планым тичмашын да эртарен темымашым обеспечитлыза.

Янда заводласе да промысловый коопераций предприятийласе пашазе ден инженерно-технический пашаеҥ йолташ-шамыч! Кушшо у предприятий-шамычлан ямдан, шемер-шамычлан кумдан кучылтмо сатум шукырак пуыза. Мемнан республикын экономикыже пӱтынь социалистический строительствын виян пеледалтмыже деч шенгелан кодшаш огыл.

Колхозник ден совхозласе пашазе йолташ-шамыч! Телымсе агротехнический мероприятий-шамычым жапыште эртарымашым обеспечитлыза. Удобренийым жапыште шупшыктен лукмаш, лум кучымашым правильно организоватлымаш ончыкылык урожайын осно вожым ыштен шогат. Молоднякым тичмашын аралышаш верч, животноводческий ферма - шамычым комплектоватлымашым образцово завершитлышаш верч кучедалза.

Кумдан шарыме подлинно-массовый социалистический соревнований мемнан республикылан у сеҥымашым кондыжо, шенгелан кодшо гыч Советский Союзысо ончыл республика радамыш лекташыже полшыжо.

Обращений 1000 утла еҥ лийман цеховой ден сменный погынымашлаште приниматлалтын.

Соревнованийыш ушнат

Козмодемьянск (телефон дене). Оласе учреждений ден предприятийлаште пашазе ден служащий-шамыч XVIII партконференцийым созыватлыме нерген увертарымашым кугу куанымаш дене вашлийыч. Плодоваорочный заводысо пашазе-шамыч XVIII партконференцийлан 1941 ийын первый 2 тылзаш программыжым 100 процентлан темаш обязательстватым нальыч. Тугак музыкальный инструмент-шамычым ыштыше промартельын пашазыже-шамычат XVIII партконференций почылтмо кечылан 1941 ий январь ден февраль тылзын программыжым 100 процентлан темаш обязательстватым нальыч.

Илюшкин.

Школьный каникул первый январьыште тӱҥалеш

РСФСР Наркомпрос умылтарен: 29 декабрьыште рушарнян школлаште занятий ок эртаралт. 30 ден 31 декабрьыште занятий сбычный порядок дене эртаралтеш. Школьник-шамычын теле каникулышт первый январьыште тӱҥалеш (ТАСС).

102

Комсомольский активым военный да физический ямдылымаш нерген ВЛКСМ ЦК-ын решенийжым шуктен толмо нерген

ВЛКСМ ОК II-шо пленумын

ПУНЧАЛЖЕ

„Комсомольский активым военный да физический ямдылымаш нерген" ВЛКСМ ЦК-ын пунчалжым шуктен толмо нерген ВЛКСМ Обком секретарь Щербаков йолташын докладшым колыштмек да обсуждатлымек, ВЛКСМ обкомын кокымшо пленумжо ончыкта: ВЛКСМ XVI областной конференцийын решенийжым да ВЛКСМ ЦК-ын „Комсомольский активым физический воспитыватлыме нерген" 1940 ий 30 сентябрьысе решенийжым шуктымаште Марийский комсомольский организаций икмыняр пашам ыштен.

Комсомолец-шамычын активно участвоватлымышт дене республикыште 1940 ийыште угычын 347 первичный осоавиахимовский организацийым ыштыме, тушко 12.756 еҥым пуртымо.

Военный да физический подготовкым шарымын чыла мероприятийлаштыжат шагал огыл комсомолец-шамыч активный участник лийыныт, шке пашаштышт эн сай образецым ончыктат. Ронгинский район „Марий Коммун" колхоз пеленсе первичный осоавиахимовский организаций (председатель комсомолец Наумов йолташ) комсомольский организаций дене пырля ПВХО значкистым 16 еҥым, 1 ступень ГТО значкистым 10 еҥым ямдылен, 1 ступень Ворошиловский стрелок-шамычым ямдылыме группа пашам ышта. Шымымше химический соревнованийым сай эртареныт, тидлан Осоавиахимын Марийский АССР-ысе Центральный Советше нуным почетный грамота дене наградитлен.

Поволжский лесотехнический институтышто мотоциклым, пулеметым тунемме кружок-шамычым организоватлыме, ятыр моло кружок да секций-шамычат пашам ыштат.

Комсомольский лыжный кроссым эртараш ямдылалташлан республика мучко 1177 командым организоватлыме, тушко 5.885 комсомолецым шупшмо. Городской милиций управленийысе, Лесоинститутысо, Волжский средний школысо, Горно-Марийский педучилище да моло верысе комсомолец-шамыч систематический тренировкыш пижыныт. Пектубаевский, Сотнурский районный комсомольский организаций-шамыч верлаште ечым ыштымашым да лыжный костюмым урген ямдылымашым организоватлат.

Туге гынат, ВЛКСМ ЦК-ын „Комсомольский активым физический воспитыватлыме нерген" пунчалжым республика мучко шуктымаш але пеш эркын кая. ВЛКСМ райком секретарь-шамыч да военно-физкультурный комиссий-шамычын председательышт военно-физкультурный пашалан серьезный вниманийым придаватлен огытыл, военно-физкультурный подготовкым овладеватлымаште молодежлан личный примерым огыт ончыкто. Тидлан лийын 25.880 комсомолец гыч физкультурник-шамыч чылажат 10.000 еҥ гына.

Моркинский районышто 1.300 комсомолец гыч 126 еҥ гына физкультурник улыт, Оршанский районышто 1000 комсомолец гыч физкультурник—269 еҥ гына. Параньгинский, Ронгинский, Йошкар-Олинский да ятыр моло районлаштат положений тыгаяк.

Пленум ончыкта: Осоавиахимын посна районный советше-шамыч, физкультура да спорт паша дене уполномоченный - шамыч (Моркинский, Оршанский, Параньгинский) пашам начар ыштат, ВЛКСМ райком-шамыч да нунын секретарьышт нунылан практический полышым шагал пуат да нине организаций-шамычын руководительышт деч ответственностьым ситышын огыл требоватлат. Южо организаций-шамычын руководительышт (Сотнурский, Килемарский) нормым сдатлыше-шамыч шотым шукемдышаш верч тыршат, тидын годымак нуным ямдылымын качествыжым ӧрдыжеш кодат.

Пионер ден школьник-шамыч военно-физкультурный соревнованийым эртараш ямдылалтмаш неудовлетворительно кая. Оршанский, Ронгинский, Килемарский районлаште, тугак Йошкар-Олаштат штабым чыла школлаште огыл организоватленыт да „штурмыш" военно-тактический модышым эртарымаште йоҥгылыш умлымаш уло, „штурмыш" военно-тактический модышым военно-физкультурный соревнованийлан ямдылалтме деч торлен эртарат. Тиде паша дене школа директор, школьный первичный комсомольский, осоавиахимовский, РОКК организаций-шамыч да физкультурный коллектив путырак шагал заниматлат.

Йошкар Армийын XXIII идалыкше лӱмеш комсомольский лыжный кросслан ямдылалтмаш посна районлаште начар кая, а ВЛКСМ южо райком-шамычын секретарьышт тиде мероприятийыш безответственно ончат. ВЛКСМ Килемарский райком комсомольский погынымашлаште кроссым эртарыме нерген обсуждатлымашымат организоватлен огыл да лыжный команда-шамычым организоватлымашкат пижын огытыл.

Комсомольский лыжный кросслан ямдылалтмаш Сернурский, Параньгинский, Куженерский районлаште начар кая.

Конный, штыковой бой, гимнастика, велосипед, мотоцикл да моло вид спорт-шамычым шарымаште неудовлетворительный положенийым пленум поснак ончыкта.

ВЛКСМ обком пленум **пунчалеш:**

1. ВЛКСМ первичный комитет-шамычын секретарьышт деч, горком, райком-шамыч да обком деч, эреак действоватлыше комиссий-шамычын председательышт да моло руководящий комсомольский пашаеҥ-шамыч деч ВЛКСМ ЦК бюрон „Комсомольский активым физический воспитыватлыме нерген" 1940 ий 30 сентябрьысе решенийжым шуктымашым да Йошкар Армийын XXIII идалыкшылан I-й ступень ГТО комплексын требованийже почеш чыла нормым да требованийым (вӱдыштӧ иймаш деч посна) сдатлымашым требоватлаш.

ВЛКСМ Уставын чыла требованийжым илышыш пуртен толын, военный ден физический подготовка дене овладеватлымаште пӱтынь молодежлан личный примерым ончыкташ комсомольский активым обязатлаш.

2. Физкультура да спорт дене занятийышке комсомолец-шамычым да молодежым эреак кумдан шупшын шогашлан лийын ВЛКСМ обкомлан, райком-шамычлан да горкомлан физкультурный комитет-шамыч дене пырля район кӧргысӧ, заводской да колхозный спартакиадым эртараш кӱшташ. Тыгай спартакиадым эртарымаш районышто, заводышто, колхозышто, учреждениеыште физкультурный пашам кумдан шарашлан полшышо ик форма лийшаш. Комсомолец-шамычын вийышт дене военный кабинет-шамычым организоватлаш, нуным плакат-шамыч дене, молодежым военный оружий, Йошкар Армийын Уставше, топографий, тӱрлӧ военный специальностьын образец-шамыч дене ознакомитлыше учебно-наглядный пособий дене снабжатлаш да военный кабинетым молодежым военный пашалан туныктымо центрыш савыраш.

3. ВЛКСМ обком пленум кажне комсомольский организаций деч физический ден военный подготовкыш вообще огыл, а тиде паша деке конкретный подходым требоватла, комсомолец-шамыч ден молодежын пӱтынь военно-физкультурный подготовкыжо боевой обстановкышко лишеммаш условийыште эртымашым установитлаш; военный ден физический спорт деке молодежын йӧратымашыжым прививатлаш, комсомолец-шамыч ден молодежым чыла йӧсылыкым чыташ, торашке йолын кошташлан тунукташ; штык, винтовка, противогаз дене сайын овладеватлаш тунукташ, кажне районын природный условийым: курыкым, чодрам, эҥерым да моло естественный природный препятствий-шамычым кумдан кучылташ.

4. Комсомолец-шамычын посна ужашыже физкультурник — комсомолец - шамычлан физкультурный инвентарым государство шотеш налман манын ойлымо иждивенческий настроенийым пленум осуждатла да ВЛКСМ-ын чыла членже-шамыч деч, эн ондак комсомольский актив деч физический культура да спорт занятийлан кӱлшӧ инвентарым шкаланышт налаш требоватла. Военно-физкультурный подготовка комсомолец-шамычлан обязательный улмылан шотлалтеш. Тидлан лийын пленум кӱшта:

а) колхозный, промышленный да учрежденческий первичный комсомольский организацийлаште осоавиахимовский организаций-шамыч дене пырля учебный команда, группа-шамычым ойыраш да командылашке воинский дисциплиным пурташ;

б) военный ден физический тунеммаш деч кораҥше, занятийыш почеш кодын толшо, командир-шамычын приказыштым шуктыдымо комсомолец-шамычым союзный дисциплиным нарушатлыше семынак комсомольский погынымашеш обсуждатлаш да нунын йыр общественный мнениым ышташ.

5. РККА-н XXIII идалыкше лӱмеш комсомольский лыжный кросслан сайын ямдылалташ да тудым эртарашлан комсомольский организаций, осоавиахимовский организаций, физкультурный коллектив да команда-шамыч коклаште подлинный социалистический соревнованийым шараш пленум кӱшта. 1941 ий 1 январьлан команда-шамычым комплектоватлен пытараш, нунын командирыштым утвердитлаш, тренировочный занятийлан расписанийым ышташ. Тренировочный занятий-шамычым пеҥгыде расписаний почеш эртарымашым добиватлаш. ВЛКСМ райком-шамыч ден горкомлан 1941 ий 3 январь марте команда-шамычын руководительышт дене семинарым эртараш кӱшташ.

6. Пионер ден школьник-шамычын теле каникулым эртарымаштышт практический полышым пуаш комсомольский организаций-шамычым обязатлаш. Комсомольский организаций-шамычын теле каникул жапыште школьник-шамычым пышный елкым, утренникым, киносеансым да тулеч моло веселандарыше мероприятий-шамычым эртарыме дене гына развлекатлымыштым ситышынлан огыл шотлаш. Школьник-шамычын теле каникул годым комсомольский организаций-шамычын чыла пашаштым йоча-шамычым выносливость, пашам йӧратымаш духеш воспитыватлымылан виктараш, манын установитлаш. Йоча-шамычлан лум курыкым ыштымашым, ече да коньки дене соревнованийым эртарымашым, БГТО, БГСО да тулеч моло значок-шамычлан нормым сдатлымашым организоватлаш полшаш.

7. Пионер ден школьник-шамычын 1941 ийыште эртарышаш военно-физкультурный соревнованийыштым руководитлаш да нине соревнований-шамычым эртарымаште кодшо ийыште лийыше йоҥгылыш-шамычым ыштыде тений соревнованийлан чыла вид денат ямдылалтмашым шашараш, тидын годым школысо комсомольский организаций-шамычын пашаштым дисциплиным, успеваемостьым да военно-физкультурный пашам пеҥгыдемдымашке виктараш, манын ВЛКСМ райком да горком секретарь-шамыч деч, школьный комсомольский организаций-шамычын секретарьышт деч требоватлаш.

8. Спортын рукопашный бой, препятствий сеҥымаш, мотоциклист, кавалерист-шамычым ямдылымаш да тулеч моло видшым шараш горком, райком, первичный комсомольский организаций-шамычым обязатлаш.

9. Горкомол, райкомол да ВЛКСМ комитет-шамычын секретарьышт деч производство деч кӱрылтде медсестра, телефонистка, телеграфистка - шамычым ямдылашлан кружок-шамычым организоватлымашым требоватлаш. Кружок-шамыч дене руководитлаш медицинский пашаеҥ, связь пашаеҥ-шамыч кокла гыч специалист-шамычым ойыраш.

(Мучашыже 3-шо страницыште.)

„РОШТО“ НЕРГЕН МИФЫН ШОЧМЫЖО

Кажне ийын декабрь тылзыште католический, православный, лютерантский да тулеч моло христианский поп ден сектант-шамычын чулым кечышт тылын шуэш: ӱшаныше-шамыч традиционный „рошто“ пайремым эртарат. Поп-шамыч „Кугу юмылан чап, да мланде ӱмбалне мир, айдемын айдемылан порым шонымыжо“ манын лицемерно провозглашатлат.

Ынде шуко шӱдӧ ий поп-шамыч Иисус Христосын лӱмжӧ дене спекулироватлат. Нунын ойлымышт дене олталалтше ен-шамыч 1940 ий ожно иудейский Вифлеем олаште порочитлалтдыме ӱдыр Мария „юмын эргым“ ыштен, манын ӱшаненыт. Христианствын „туныктымыжо“ почеш Иисус мланде ӱмбаке шкенжын йӧсланымашыже-шамыч дене чыла человечествын языкше-шамычым сулен налаш толын, лийын кертдыме ончыктымаш да чудеса-шамыч дене прославитлалтын, йӧсланен колымашым налын, вара ылыжын да юмо-ача деке кавашке кӱзыктымӧ.

Чыла тиде религиозный шонен лукмаш-шамычлан христианский эран первый ийласе историк ден летописец-шамычын трудыштышт иктаж могай пенгыдемдымаш, шамычым ме арамлан гына кычалына ыле. Тудо жапысе письменный документлаште ни Христос нерген, ни тудын деянийже - шамыч нерген ик мутат уке. Тиде тудын дене умылтаралтеш: исторический личность семын Христос нигунамат лийын огыл. Но Иисус Христос лийын огыл гын, то, тыгеже, тудын шочмыжат лийын кертын огыл. Кузе вара тыгеже религиозный „рошто“ пайрем лиймым умылтараш?

Марксизм-ленинизм туныкта: обществын духовный илышыжын источникшым, общественный идей да теорий-шамыч, политический взгляд, учреждений-шамыч, а тугак религиозный воззрений-шамыч шочмашын источникшым обществын материальный илыш условийлаштыже, общественный бытиештыжо кычалаш кӱлеш.

Христиантство, религиозный воззрений семын, кудын центрыштыже Иисус Христосын шонен лукмо фигуржо шога, кок тӱжем ий утла ожно Римский империйын территорийыштыже лияш тӱҥалын. Тиде жаплан Римский империйын пел калыкше раб-шамыч лийыныт, нуным эксплоатироватлымаш нигунам ужыдымо кугытышко шуын. Империйын чыла экономикыже рабский трудеш основатлыме лийын.

Раб-шамыч шуко гана сеҥаш лийдыме гнет деч утаралташ тӧчымашым ыштеныт. Рабовладельческий Римский империйын основыжым чытырыктен, восстаний-шамыч икте почеш весе лиеденыт. Но восстатлыше-шамычын начарын организоватлалтше армийышт поражений-шамычым чытеныт.

Вооруженный кучедалмашын успехшылан ӱшанымашым йомдарен, раб-шамыч жадным гнет деч утаралташлан ӱшанымашым религийыште кычалыныт. „Шемер-шамыч шке ваче ӱмбачышт угнетатель-шамычым налын кудалташ да шке положенийым озаштлияш,—Совет-шамычын II Всесоюзный съездыштыже Сталин йолташ ойлен,—кужрала мучко лу да шӱдӧ гана тӧченыт. Но кажне гана, кырен шалатылтын да позоритлалтын, нуно чакнаш вынужденный лийыныт, обида ден унижениийым, шыде ден отчаянийым шӱмешышт шылтеныт да палыдыме кавашке ӱшанен онченыт, кушто нуно утаралтмашым налаш ӱшаненыт“.

Тыге римский раб да йорло-шамыч дене лийын. Угнетатель-шамычым пыташ вийдыме-шамыч юмо чыла „орланыше ден нелылыкшым чытыше-шамычым“ утараш мланде ӱмбаке вола, манын ӱшаненыт. Ала кушто „утарыше“ лектын манын ойлымаш-шамыч шарленыт. Туге гынат, „утарыше“ толын огыл, да масса - шамыч утарыше мланде ӱмбалне лийын, шкенжым жертвылан конден, калыкын языкшым сулен налын да вес тӱняште ласка илышым пуэн, манын ӱшанаш тӱҥалыныт.

Тыге у юмо-утарышылан ӱшанымаш лектын, кудым Иисус Христос манын лӱмдаш тӱҥалыныт. „Иисус“ мут еврейла „утарыше“ манмым ончыкта, а „Христос“ мутшо — еврейский „мессия“ мутын греческий кусарымаш—юмын колтымо.

Тӱҥалтышыштыже христианство раб ден йорло-шамычын религийже лийын. Туге гынат, тиде религий угнетатлалтше - шамычым кучедалмашке огыл, а чыташ да ӱҥышӧ лияш ӱжын; тидлан „вес тӱняште“ утарымашым да наградым обещатлен.

Господствоватлыше класс-шамыч, классовый мир нерген да „ӱҥышӧ лияш проповедоватлымашым эксплоататор - шамычлан пайдале улмыжым пален, жап эртыме семын христианствым поддерживатлаш тӱҥалыныт. Пытартышыжлан, 325 ийыште император Константин 1 христианствым Римский империйын государственный религийжылан провозглашатла.

Восточный „языческий“ культ-шамыч дене кучедалмаште шке господствыжым пенгыдемден, христианство тыге нунын гыч шуко миф, легенда, обряд-шамычым да культовый особенностьыштым заимствоватлен. Тыгай заимствований-шамыч гыч христосын шочмыжо нерген легенда да „роштом“ пайремлымаш улыт.

Ала мыняр тӱжем ий ожно, эше христос шочмо манмаш деч шуко ий ожно, древний Египетыште кече да растительность юмо Озирислан кумалыныт. Египетский жрец - шамычын туныктымышт почеш, Озирис мланде ӱмбалне 30 ий илен, ен-шамычым мланде пашалан туныктен коден да йӧратымашым да нравственный правила-шамычын заповедьше-шамычым пуэн. Осал вий-шамыч Озирисым пуштмашке шуктеныт, но тудо ылыжын, кавашке нӧлталтын. Кажне ий январьын тӱҥалтышыштыже древний египтян - шамыч Озирисын шочмыжым пайремленыт. Тиде жапыште йогын вӱд-шамычын пучымышт деч вара египетский пасулаште первый ужарге коеш, „шочеш“ да теле вашталтмаш лиеш. Древний египтян - шамыч Озирисым „плащаница“ семын, тудын ӱмбалныже кушкын шогышо шурно парчым изобразатленыт. Пайрем кечылаште египтян-шамыч шке юмыштын сӱретшым торжественно нумалын кошташ да „вӱдлан коштмо“ обрядым эртареныт. Тыгай колдовский, магический обряд дене нуно пасу-шамычым кӱлеш вӱдыжгӧ дене обеспечитлаш ӱшаненыт.

Тыгай пайрем - шамыч Древний Востокысо шуко эллаште эртаралтыныт. Персийыште (Иранышт) христианство лекме деч шуко ончыч кече юмо Митран культшылан юмылтеныт. Митра нерген легенда ойла: кече юмо чудесын пещереш шочын; тудым кумалаш толшо кӱтызӧ-шамыч верештыныт. Кугу лиймекше, Митра ойла, человечество лӱмеш шуко подвигым ыштен, шке почешыже кайыше-шамыч дене общиным основатлен, тайный вечер деч вара кавашке нӧлталтын. Митраизм (Митран культшо) Римский империйыште пеш кугун шарлен улмаш. Христианство, тиде религий-шамычын утларак существенный чертаже-шамычым налын, шке семынже пеш тошто религиозный идей ден миф-шамычым весемден да нуным шкенжын идейже-шамычлан подчинятлен.

Египетский Озирисын, персидский Митран, древнеиудейский юмо Ягвен да моло юмо-шамычын исторический процессыште кужу жап развиватлалтше чертаже-шамыч у религийышке—гристианствышке — налалтыныт. Тӱҥалтыш христианский общинылаште, мучашеш, „утарыше“ Иисус Христосын фантастический образше кушмешке, нуно у деталь-шамыч дене у каласымаш-шамыч дене темалтыт.

Пеш ожнысо евангелийлаште Христос нерген первый ушештарымаш-шамыч II кӱрымын пелыжлан относитлалтыт. Нуно чыланат иктышт - весыштлан пеш противоречиян улыт, чытен кертдыме лийдымаш-шамыч дене темыныт, Иисус Христосым тӱрлын ончыктат да тудын илышыжым да деятельностьшым тӱрлын описыватлат. Примерлан, Матфейын евангелийыштыже ойлалтеш: Мария ӱдыр да „праведник“ Иосиф Вифлеем олаште иленыт, тиде жапыштак Лукан евангелийже почеш нуно галилейский Назарет ола гыч улыт. Матфей утверждатла: Иисус Христос Иродын царствоватлымыже годым шочын. Лукан евангелийже почеш Христосын шочмаш Иродын колымо деч лу ий вара лийын. Матфейын евангелийыштыже ончыктымо Христосын „родословныйже“ Лукан евангелийысе деч латныл поколенийлан кӱчыкырак, тугак тиде родословный - шамыч гыч шуко лӱмышт келшен ок тол.

Тыгай пример - шамыч кажне ошкылышто вашлиялтыт. Яраланак огыл, нунын христос шочмо нерген шояк поповский басни-шамычым разоблачитлымыштым да христианский религийын основныжым кӱрыштмыштым шинчен, церковник-шамыч тиде противоречий-шамычым тӱрлын замазыватлаш тыршат.

Русьышто христианство X курымышто лектын. Тыште у религий ожнысо „языческий“ ӱшанымаш да обряд-шамыч дене куктален.

Русский славян-шамычын шукертсекак „языческий“, „теле святка“ пайремышт лийын. Святка але коляда, теле озанлык паша-шамычым пытарымашым да шошымсо озанлык пашалан ямдылалтмашым ончыктеныт. Христианство славян-шамычын тошто религийжым чылажгеак шӱкен луктын огыл. Изин-изин „роштом“ пайремлымаш святка-шамыч дене ушалтын. Славян-шамычын „языческий“ обрядышт—тӱрлӧ вургемым чийымаш, колдовство да моло обычай-шамычат — православный „рошто“ пайремын кӱрылтдымӧ ужашыже лийыныт.

Тыге Русьышто христианский „рошто“ пайрем лектын; тудо чынжым гын, шке вожшо-шамыч дене пеш шукертсышке кайыше „языческий“ да иудейский религий-шамычын тӱрлӧ обычай да обрядше-шамыч варналтмаш улеш.

Чыла религиозный пайрем-шамыч семынак рошто пайрем кеч кунамат реакцийын пайремже да эксплоататорский класс-шамычын кидыштышт шемер-шамычым аҥыртарашлан орудий лийын да лийын кодеш.

Мемнан илыме кечылаште вошт лицемерный классовый мирым да благоденствийым проповедыватлымаш шемер калыкын поснак чудовищно мыскылымашын шокта. Христианский черкын мир нерген лугышо ачаже-шамыч кок кидышт денат грабительский, империалистический войнам благословитлат. Палыме церковник-шамыч „войнам сеҥымаш дене пытарымешке“ проповедь дене выступатлат.

Советский власть жапысе ийлаште мемнан элыште миллион шемер-шамыч религиозный плен гыч шупшын налалтыныт. Поповский ондалымашлан ӱшанымаш эре шагалемеш. Но шемер-шамычын ужашыже, поснак ялласте, эшеат религийлан даным пуа. Чыла религий-шамычын попшо да сектант-шамычын проповедникше-шамыч калыкын сознанийыштыже капитализмын пережиткыже-шамычым арален кодаш тыршат.

Христианский черкын служительже-шамыч „рошто“ кечылаште, моло религиозный пайрем-шамыч годымсо семынак шке активностьыштым виянгдат. Нуно пеш сайын шотыш налыт: тиде пайрем-шамыч шенгелан кодшо шемер-шамычым паша деч корангдат, прогулым шочыктат, производственный план темымашым тормозитлат. Церковный пайремлаште ӱшаныше-шамыч велэ огыл участвоватлат. Шуэн огыл тошто койыш дене „рошто“ пайремыште Иисус Хри-

(Мучашыже 4-ше страницыште).

ВЛКСМ ОК II-шо пленумын ПУНЧАЛЖЕ

(МУЧАШ)

10. Молодежым военно-физический ямдылалтмашыжым сай шындашлан Чувашский комсомольский организаций дене социалистический соревнованийыш ушнаш да шке ӱмбаке тыгай обязательствым налаш:

а) 200 ен деч шагал огыл комсомолец-шамыч дене постоянный комсомольский лыжный отряд-шамычым ышташ.

б) Кӱчык жапан кроссла гоч комсомолец - шамыч кокла гыч лыжный спорт дене 300 общественник — инструктор - шамычым да инструктор - шамычын помощникыштым ямдылаш.

в) Стрелковый кадр-шамычым ямдылыме программа почеш 1941 ий 1 апрельлан ЮВС значкистым 4000 енгым, 1 ступень ВС значкистым 6000 комсомолецым, II ступень ВС значкистым 1000 комсомолецым ямдылаш.

г) Комсомолка ӱдыр-шамычым санитарный пашалан туныкташ да 1941 ий I майлан нормым сдатлаш: I ступень ГСО значоклан—5.000 комсомолка, II ступень ГСО значоклан—1.500 комсомолка.

ВЛКСМ Маробком секретарь П. ЩЕРБАКОВ.

„Рошто" нерген мифын шочмыжо

(МУЧАШ)

стослан ўшанымдыме шемер-шамычат участийым приниматлат. Религиозный пайрем-шамыч молодежым йўмашке шупшыт, кредалмаш да хулиганство дене эрталтыт. Антисоветский элемент-шамыч, шке подрывной пашаштым шарен, природым материалистический умлымаш ваштареш кучедалмаште „рошто" пайреремым традиционный оружий семынак кучылтыт.

Кумышо сталинский пятилеткыште шемер-шамычым коммунистически воспитыватлымашым развиватлымашын у полосаштыже, кушко мемнан эл пурен,— общественный социалистический строительствыжым завершитлымаш да коммунизмыш постепенно вончымаш полоса,—эн решающий задача улеш.

Религиозный аҥыртарымаш дене кучедалмаште, керек могай религийынат реакционный сущностьшым да осаллыкшым решительно тўжвак луктын, масса ончылно „рошто" нерген шояк йомак-шамычын да религийын реакционный сущностьшым разоблачитлен, ме поповский агитаций ваштареш антирелигиозный пропагандым кумдан шарен колтышаш улына.

Шемер-шамычым коммунистически воспитыватлышаш верч, религиозный предрассудок-шамыч ваштареш активно кучедалшешамычын первый радамыште советский молодежь, Ленинско-Сталинский комсомолын члежне-шамыч лийшаш улыт.

М. Карпович.

Лыжный комсомольский кросс вашеш

ЕЧЕ ЎМБАК

Шияҥын йўлышо теле кечын
Шога кужэ порсынамт.
Йолташ, чиян шўшкан ечетым,
Кумда пасушко лек чымалт!
Ужат, чиен йошкар костюмым,
Ший гай тӧва ўмбак кўзен,
Тояж ден тўргыктален лумым,
Модеш ик рвезе куанен...
Шияҥын йўлышо теле кечын
Шога кужэ порсыналт.
Йолташ чиял шўшкан ечетым,
Кумда пасушко лек чымалт!
Чыла ноймашым тые мондо,
Латшым изаш гай куштылем,
Киднаште модшо ече пондо.
Чымалтышт йол-влак куштылтен!
Шогалза, таҥ-влак, ече-баке,
Виякш кап-кылым лывыртен,
Шогалза, таҥ-влак, ече-баке
Чудесный элым йӧратен!
Поран, мардеж, кеч йўштӧ кече —
Чылам сенен шикшалтына,
Но лийже кажнын пўсӧ ече,
Ме лыжный кроссыш лектына!

Осмин Йыван.

Тренировочный поход

Звенигово (телефон дене). Районысо первичный комсомольский организацийыште Йошкар Армийын XXIII идалыкше лўмеш эртарыме лыжный комсомольский кросслан 63 командым организоватлыме. Нинын кокла гыч 217 комсомолец медицинский смотрым эртен. Советский Союз герой Бутяков лўмеш завод пелене ФЗУ-ысо комсомолец-шамыч 6 командым организоватленыт. Нуно чыланат медосмотрым эртеныт да арнялан 3 гана тренировкышко коштыт.

Военрук Е. Коробицын йолташын вуйлатыме дене Звениговский средний школышто тунемше комсомолец-шамычын 8 пӧрьеҥ да 4 ўдрамаш команда дене тиде кечылаште 10 километрышке походым организоватлышт.

Красногорский чодра завод пелене первичный организацийысе комсомолец - шамычат секретарь Перфиновын вуйлатымыже дене тренировочный походым эртареныт.

Ив. Казаков.

Каникуллан постановным ямдылат

Кузнецовский неполный средний школышто тунемше-шамыч теле каникул годым „Лапчык Каритон" пьесым ончыкташ ямдылат. Ермаков Семенын вуйлатыме дене хоровой кружок тўрлӧ мурым, коллективный куштымашым, декламаций-шамычым ямдыла.

Г. Мамаев.

Тиде кечылаште Йошкар-Олаште Коопинсоюз системысе промартель-шамычын республиканский олимпиада эртыш. Снимкыште (шола гыч пурлашке): А. Богомолова татарскчй танецым исполнятла (Йошкар-Ола), „Полыш" инвалид артельын (Моркинский район) хоржо (покшелне); Костромичева кабардинка танецым исполнятла. Фото **М. Чуршуковын.**

Коопинсоюз системысе артель-шамычын первый республиканский олимпиада

25—26 декабрьыште Маркоопинсоюз системысе инвалидный артель-шамычын первый республиканский художественный самодеятельностьым ончыктымо олимпиада эртыш. Олимпиадыште чылаже 5 коллектив участвоватлен. Олимпиадын первый кечыштыже Семеновский „Победа", Йошкар - Оласе „Производственник" ден „Соцсоревнований" инвалид-шамыч артельысе коллектив-шамыч выступатленыт.

Семеновский „Победа" артельысе самодеятельность кружок (руководитель Афанасьева йолташ) олимпиадыште успешно выступатлыш. Кружокын посна членже-шамыч шкеныштын самодеятельный искусствышт кушкын толмым раш ончыктышт. Плотникова йолташ калык муро-шамычым сай исполнятлыш. Тыгак баянист Мельдшеров йолташ шкенжын мастарлыкшым сайын ончыктыш. Тиде кружок олимпиадылан сайын ямдылалтын. Садланак вет тудо первый верыш лектын да 500 теҥге премийым налын. Тиддеч посна Мельдшеров 100 теҥгем, Плотникова—75 теҥге премийым налын.

Йошкар-Ола „Производственник" артельын хоровой да танцовальный кружокшо сайын выступатлышт. Грузинский, татарский, кукольный танецым Вера Орлова, Шура Богомолова, Ира Туршукова да Ф. Леухина йолташ да молат чаплын исполнятлышт. Нунак физкультурный номер-шамыч дене выступатленыт. Тиде коллектив олимпиадыште кокымшо верым налын, 300 теҥге окса дене премироватлалтын.

26 декабрьыште Сернурский, Моркинский да Горно-Марийский район гыч выступатленыт. Нунын кокла гыч Моркинский да Сернурский районласе артель-шамычын участникышт сайын выступатленыт.

26 декабрьыште республиканский художественный самодеятельностьым ончыктымо олимпиада шке пашажым пытарен.

М. Толстухин.

Талгыде-шамычым шефыш налыныт

Кузнецовский средний школышто (Н.-Тор'яльский район) тунемше пионер-шамыч Коля Мамаев, Ваня Нагорин, Коля Ермаков, Гена Мамаев „У вий" колхозын чома дене талгыдыжешамычым шефыш налыныт. Чома-шамыч ончычшо кужу кўчан, кечалтше пунан да еҥ деч лўдшӧ улыт ыле. Нуным кызыт кажне кечын эрыктат, чома-шамычын еҥ деч огыт лўд, шке йолташыштымат палат. Пионер-шамыч кугурак талгыде-шамычым кычкен кошташ туныктат.

И. Никитин.

„Ўжара-нур" колхоз пелен (Н.-Тор'яльский район) енотоводческий фермым почмо. Снимкыште: ферма вуйлатыше комсомолец В. Анисимов енотым клеткышке нангая. Фото **М. Чуршуковын.**

Йошкар-Оласе Пионер пӧрт пеленсе хор кружок у ийлан муро-шамычым тунемеш. Фото **С. Чуршуковын.**

Комсомолец-счетовод

„Трактор" колхоз (Сернурский район, Больше-Сердежский сельсовет) 1931 ийыште организоватлалтын. Тунамак колхозник-шамыч счетоводлан эн ўшанле еҥым—И. Зорин йолташым шогалтышт.

Зорин йолташын счетоводство пашаште опытшо уке ыле гынат, колхозышто пеҥгыде учетым шындышаш верч шкенжын шинчымашыжым нӧлталаш уло вийже дене пиже.

Зорин йолташ кызыт счетоводствым двойной система дене наҥгая. Учетность ден отчетностьым образцово шынден. Колхозын идалыкаш отчетшым керек кунамат районышто эн ончыч составитлен шукта. Колхозный собственностьым аралымаштат колхозлан шуко полшен. Тыгай сай пашажлан пытартыш кум ийлаште почела Зорин йолташ эреак премироватлалтын. Тиддеч посна тений тудым курортышко канаш колтымо ыле.

Кызыт Сернурский райЗО Зорин йолташым 1941 ийыште Всесоюзный ял озанлык выставкыште участвоватлаш кандидатлан выдвигатлен.

Я. Макматов.

Отв. редактор—
И. М. САЙТИЕВ.

Э 1673 АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола Пограничная, дом №45. № телефона 1—36. 1-ая типография Маргосиздата.

3—5